

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Tampereen korkeakoulujen yhdistymisestä ja säätiöyliopiston järjestäytymisestä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli-Poika Parviaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 258/2018 vp:

Miten opetus- ja kulttuuriministeri aikoo puuttua lain ja hyvän hallinnon vastaiseen toimintaan Tampereen säätiöyliopiston järjestäytymisessä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Tieteen, taiteen ja ylimmän opetuksen vapaus sekä yliopistojen itsehallinto turvataan Suomen perustuslaissa, jonka edellyttämällä tavalla yliopistolaissa on tarkemmin säädetty näistä oikeuksista. Tieteen vapaus tarkoittaa keskeisesti tutkimuksen vapautta, kuten tutkijan oikeutta valita tutkimusaiheensa ja -menetelmänsä. Yksittäisen tutkijan tutkimuksen vapauden lisäksi tieteen vapautta suojelee myös yliopistojen perustuslain takaama ja yliopistolaila tarkemmin säädetty itsehallinto.

Yliopiston itsehallinto tarkoittaa perustuslakivaliokunnan kannanoton mukaan ennen muuta sitä, että yliopiston sisäisestä hallinnosta päättävät laissa säädetyin rajoituksin asianomaisen yliopiston omat toimielimet eivätkä valtion yleiset hallintoviranomaiset.

Edellä mainitun lisäksi yliopistolaissa säädetään, että säätiöyliopistoissa muun muassa tutkimukseen ja opetukseen liittyvistä asioista ja periaatteista päättää yliopistoyhteisöstä muodostuva konsistori eikä yliopiston hallitus.

Uuden yliopiston toimielimille on voimaanpanolaissa säädetty velvoite järjestää päätöksentönsä niin, että uusi yliopisto voi aloittaa toimintansa 1.1.2019. On olennaisen tärkeää, että toimielimet pystyvät tämän velvoitteensa täyttämään.

Uuden yliopiston järjestäytymistä koskevan voimaanpanolain (942/2017) mukaan siirtymäkauden hallituksen tehtävänä on ollut antaa lain edellyttämä johtosääntö, jonka mukaisesti yliopistoyhteisö on voinut valita keskuudestaan konsistorin jäsenet. Voimaanpanolain mukaan konsistorin tehtävänä on valita uuden yliopiston ensimmäinen hallitus. Yliopiston hallituksen antamalla johtosäännöllä ja vastaavilla määräyksillä määrätään yliopiston toimintatavoista ja organisaatiosta. Johtosääntöä on yliopiston jokaisen hallituksen mahdollista muuttaa, jotta yliopisto pystyy vastaamaan ajan myötä ilmeneviin sisäisiin ja ulkoisiin tarpeisiin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 258/2018 vp

Konsistorin tehtävänä on voimaanpanolain mukaisesti valita uuden yliopiston ensimmäinen hallitus. Yliopiston ensimmäisen hallituksen johdolla siirrytään tämän jälkeen 1.1.2019 lukien, kahden nykyisen yliopiston yhdistyttyä uudeksi yliopistoksi, yliopistolain mukaisesti toimimaan uutena Tampereen yliopistona.

Yliopistoyhteisön keskuudestaan valitseman konsistorin toimivaltaan kuuluu yliopistolain mukaan yliopiston hallituksen valinta. Johtosäännön mukaan tässä tehtävässä konsistoria avustaa nimitysesitystä valmisteleva nimityskomitea. Yliopistolaisissa säädetään perustajien asettamista ehdokkaista ja hallituksen kokoonpanoa koskevista reunaehdoista.

Koska yliopistot eivät kuulu opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnolliseen ohjaukseen vaan niillä on edellä kuvattu itsehallinto, ministeriön roolina on hallintolain mukaisesti vastata kysymyksiin ja tiedusteluihin sekä neuvoa ja opastaa ministeriön toimivaltaan kuuluvissa asioissa. Eduskunnan oikeusasiamies tutkii parhaillaan sille tehdyn kantelun johdosta siirtymäkauden hallituksen antaman johtosäännön suhdetta perustuslakiin ja yliopistolakiin.

Yliopistolain mukaan yliopistojen tulee tehtäviään kuten tutkimusta hoitaessaan toimia vuorovai-
kutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa säännöllisesti Tampereen yliopiston järjestäytymistä ja siirtymäkauden toimintaa. Ministeriö kunnioittaa yliopiston itsehallintoa ja sen toimielinten päätösvaltaa.

Helsingissä 5.7.2018

Opetusministeri Sanni Grahn-Laasonen